

XIV. 7732 - 1945. XI. 6. - II. t. állandó - i - sly

7768 - " XII. 20. - I. " - vizsgalejt.

7780 - 1946. I. 18. - I. t. " - sly.

Észlelgő, Máramaros m.; 1920. III. 14. -

állandó - i : rite.

analízis dátum : 615. / 1945-46

Rep.: 1946. I. 21.

Where they

Doktori értekezés a közigazgatási jog
köréből.

A g y á m s á g .

Írta:

KalenyukÉ. József
jogszigorló.

Forrás munkák felsorolása:

1. Eckhart Ferenc : Magyar alkotmány és jogtörténet. III. kiadás. Budapest.
2. Meszlényi Artur: Gyámság. Jogi Lexikon. III. kiadás. Budapest. 1900.
3. Németh Pál: A gyámság és gondnokság, Budapest 1878.
4. Sipőcz: A gyámsági törvény. Budapest 1882.
5. Dr. Szokolay Leó: Szülői hatalom, gyámság, gondnokság. Budapest, 1934.
6. Csorna Kálmán dr: Gyámsági jog és jogszolgáltatás Budapest, 1935.

V á z l a t :

- 1./ A gyámság fogalma.
- 2./ A gyám kirendelése:
 - a./ nevezett gyám.
 - b./ az anya, mint természetes és törvényes gyám.
 - c./ törvényes gyám,
 - d./ rendelt gyám, s azok jogai és kötelezettségei.
- 3./ A gyám feladata a gyánolt személy tekintetében.
- 4./ A gyámság átvétele.

I.

A g y á m s á g f o g a l m a .

A gyámság intézménye arra hivatott hogy a korukkal járó testi és szellemi fejletlenség miatt az élet bonyolult viszonyaiban, valamint a gazdasági élet különböző helyzeteiben magukban helytállni nem tudó kiskorúak részére, - amennyiben szüleik hiányoznak, vagy akadályozva vannak, - a törvény erejével rendszeres védelmet biztosítson.

Ezzel szemben a gondnokság nem a fejletlen kor miatt, hanem egyéb körülmények folytán személyi és vagyoni ügyeikben önálló intézkedésre nem képes nagykorúak é kivételképen bizonyos kiskorúak számára nyújt törvényes védelmet.

A modern jogrendszerekben a gyámság és gondnokság intézményének általában közös vonása a közhatalósági megbízatásnak többé kevésbé hangsúlyozott jellege. Ez a jellemvonás azonban a különböző nemzetek közigazgatási jogában különböző természetű fejlődési folyamatok után alakult ki.

Hazai jogunknak már a legrégebb

írott emlékeiben, így Szent István dekrétumának II.k. 24. fejezetében találunk írott rendelkezést az árvák ügyével való törődéssel kapcsolatban. Szent István törvényeiben a gyámságra vonatkozólag kifejezett rendelkezés nem található, de kétségtelen, hogy hazánkban az árvák védelméről már az állami életünk kezdetén gondoskodás történt, még pedig a család körében.

A gyámsággal első ízben törvénytárunkban II.Ulászló 1500.évben kiadott IV. dekrétumának 14. cikkében találkozunk, amely szerint a gyámság a birtok átszállásának rendje szerint illette meg az árva rkonait.

Hazánkban a gyámság intézményét a

szokásjog fejlesztette ki és Werbőczy idejében a gyámságnak három faja volt:

- a./ a törvényes,
- b./ a végrendeleti és
- c./ a rendelt gyám

A törvényes gyámság az intézménynek csakád jogi jellegét állítja előtérbe. A Hármaskönyv azonban a gyámok kirendelését és ellenőrzését nem a családra bizza, hanem a közhatóság kötelességévé tesz, amely kétségtelenül arra mutat, hogy a magyar gyámsági jogban a közigazgatási jog szempontok már századok óta érvényesültek. Ezt az irányt későbbi törvényeink is megtartották és a ma érvényben lévő gyámsági törvényünk az 1877:XX.t.c. ezt még jobban

jobban kidomborítja.

A Gyámtörvény 2.§.-a értelmében a kiskorúak atyai hatalom, vagy gyámság alatt állanak. Gyámság alá tartoznak mind azok a kiskorúak, akik nem állanak atyai hatalom alatt / Gyt. 27. /

A törvény értelmében tehát a gyámság kizárólag csak a kiskorúakra terjed ki. Hazai jogunk a teljes korúak gyámságát nem ismeri. Az atyai hatalom és a gyámság tehát egymás kizáró két fogalom. Ugyanaz a kiskorú ugyanabban az időben atyai hatalom és gyámság alatt nem állhat.

A Gyámtörvény 27.§.-a szerint gyámság alá tartoznak: a/ azok a törvényes

kiskorúak, akik nem állanak atyai hatalom alatt, vagyis azok, 1./ akiknek atyja maga is kiskorú és atyai hatalmat ennél fogva nem gyakorolhat ,

2./ azok, akiknek atyjára vonatkozólag az atyai hatalmat a gyámhatóság megszüntette,

3./ azok, akiknek atyjára vonatkozólag az atyai hatalom gyakorlását a gyámhatóság felfüggesztette,

4./ azok, akik felett az atyai hatalom az atya halála folytán megszűnt.

b./a házasságon kívül született kiskorúak, mert ezek nem állanak atyai hatalom alatt.

A házasságon kívül született kiskorúak azonban törvényesítés folytán, vagy esetleg örökbefogadás útján atyai hatalom alá kerülhetnek, minek folytán felettük a korábban elrendelt gyámság megszűnik.

Ha a kiskorú nincs atyai hatalom alatt, a gyámhatóság hivatalból köteles a kiskorú törvényes képviselőjét rendezni, vagyis gyámság alá helyezéséről gondoskodni. Amennyiben gyámrendelésre van szükség, kötelesek a gyámság alá helyezendő rokonai, vagy más vele közeli rokoni viszonyban álló egyének, valamint az illetékes községi előljáróság az esetet a gyámhatóságnak bejelenteni. Ennek a bejelentési kötelezettségnek az elmulasztásához a törvény semmiféle szanktiót nem fűz. Az állami anya-

könyvi hivatalok is kötelesek a születés helye szerint illetékes árvaszéknek értesítést küldeni a házasságon kívül történt születésekről.

Különben bárkinek jogában áll a gyámhatóságnak tudomására hozni azt a tényt, hogy valamely kiskorúnak nincsen gyámja.

A gyámtörvény a gyámságra hivatott személyek sorrendjét megállapítja és a gyámok tekintetében azt a római jogi eredetű megkülönböztetést használja, amely már régi jogunk is követett

E szerint a törvény alapján megkülönböztethetünk:

- a./ nevezett,
- b./ természetes és törvényes,
- c./ törvényes,

d. rendelt gyám.

II.

A gyám kirendelése.

a./ A nevezett gyám.

A törvény értelmében a gyámság első sorban azt illeti meg, akit az atyai hatalmat gyakorló atya a törvényben előírt alakszerűséggel ellátott végrendeletben, vagy közjegyzői okiratban gyámul nevezett.

A gyakorlatban szokásos elnevezés: "végrendeleti gyám" nem fedi teljesen a fogalmat, a fenti törvényi rendelkezésből kitűnőleg nemcsak végrendeletben, hanem közjegyzői okiratban kinevezett gyám is van.

A gyámnevezés joga az atyai hatalaomból folyik és egyik lényeges alkotórésze az atyai hatalomjogositványnak. Ez a jog azonban kizárólag az atyát és azt az örökbefogadó atyát illeti meg, akire az atyai hatalom átszállott.

A gyámnevezés joga csak az atyai hatalmat gyakorló atyát illeti meg, tehát csak olyan gyermekekre vonatkozóan gyakorolhatja az atya-e jogat, aki felett az atyai hatalmat valóban gyakorolta. míg aki felett az atya még nem gyakorolta az atyai hatalmat, arra vonatkozólag nem illeti meg a gyám nevezés joga.

Ez alól a szabálvaló egy kivétel van. nevezetesen az utószülött gyermek esetében.

Ezt a kivételt a törvény nem mondja ki, de az állandó közigazgatási gyakorlat elismeri egyrészt azon az alapon, hogy ezt a jogot régi jogunk az atya részére századokon keresztül biztosította, másrészt annak a mai is élő jogszabálynak az alapján, hogy a méhmagzatot, ha jogairól van szó, már megszületéssel egyenlőnek kell tekinteni. *Nasciturus pro iam nato habetur, quoties de commodo ejus agitur.*/

A gyámnevezés érvényessége szempontjából nem lényeges az a körülmény, hogy az atya a gyámnevezés idején az atyai hatalom teljességével rendelkezett-e, vagy azt a gyámhatóság által korlátozott jogkörrel gyakorolta. Pl. megáll a gyámnevezés, ha a csődbekerült atyát a gyámhatóság számadásra kö-

telezte, vagy tőle a vagyonkezelést elvette.

Általános szabály, hogy a gyámság, csak a gyámhatósági intézkedés alapján vehető át. Ez alól kivétel a nevezett gyám, továbbá a törvényes és természetes gyám. mert ezek a gyámhatósági intézkedés / megerősítés/ előtt is megtehetik a kiskorú érdekében a halaszthatatlan tennivalókat.

A gyámnevezés érvényességének előfeltétele, hogy határozott személy jelöltessék meg. Viszont érvényesség szempontjából nem lényeges az, hogy kifejezetten a "gyám" kifejezést használja az atya, de annak kétségtelenül ki kell tűnni az okiratból, hogy az gyámnevezést tartalmaz.

A gyámnevezés az atya személyéhez fűződő jogositvány, azt helyette, vagy megbízásából senki más nem gyakorolhatja.

A nevezett gyámság a gyám személyéhez fűződő tisztség. A nevezett gyám maga helyett gyámul mást nem rendelhet.

A Gyámtörvény 44.§-ából következik, hogy az atya a gyámságból bárkit ki is zárhat. Ha tehát az atya kizárta a gyámságból az anyai nagyatvát, de senkit gyámul nem nevezett és az anya és az atyai nagyatya már elhalt, azonban egy atyai nagybátya még él, ezt fogja illetni a törvényes gyámság.

A nevezett gyám hatáskörét az atya olyképen szűkítheti, hogy a gyermek

vagyonának kezelésére gondnokot rendel.
Nem tágíthatja azonban az atya a nevezett
gyám jogkörét, különösen nem mentheti fel
a számadás kötelezettsége alól.

A gyámnevezés megtörténte után
a gyámhatóság dönti el, hogy a nevezett
gyám megerősíthető-e?

A gyámnevezés érvényét nem érin-
ti az, ha oly közjegyzői okiratba foglalta-
tott, amely nemcsak az atyának erre irá-
nyuló akaratát tartalmazza, hanem az atya
és más személy között egyéb kérdésekre vo-
natkozó szerződést is foglal magában.

A gyámnevezést az atya vissza
is vonhatja. A visszavonás, ugyanugy, mint
a gyámnevezés végrendeletben, vagy köz-

jegyzői okiratban történik.

A nevezett gyámságnak egyik különleges alakja az u.n. ellenőrző gyámság. Az atya ugyanis a Gyámtörvény 75.§. értelmében több gyámot is nevezhet és azok meghallgatása után a gyánhatóság egyet köteles a tulajdonképeni gyami tennivalókkal megbizni és rendszerint ugyanerre bizza a vagyonkezelést is. Azt a nevezett gyámot, aki ily megbizást nem nyert, ellenőrzési jog és kötelezettség illet meg és ebben a minőségében másodszorban felelős.

b./ Az anya, mint természetes és törvényes gyám.

A jelenleg élő jogunk a természetes és törvényes gyám kifejezést csak

az anyára és az örökbe fogadó anyára alkalmazza.

A Gyámtörvény 35.§.a értelmében ugyanis nevezett gyám nemlétében a gyámság mint természetes és törvényes gyámra, az anyára száll át.

Ebből a rendelkezésből a gyakorlat azt a magyarázatot szűrte le, hogy az atya az anyát csak kifejezett gyám nevezéssel zárhatja ki a gyámságból.

A Gyámtörvény 66.§.-a értelmében a gyámság csak gyámhatósági intézkedés alapján vehető át. Ez a rendelkezés az anyára, mint természetes és törvényes gyámra is kiterjed, mert a Gyámtörvény 67.§.-a szerint az anya, mint törvényes és természetes gyám a gyámhatósági intézkedés előtt csupán a kiskorú érdekében halaszthatatlan

tennivalókat teheti meg.

Az a gyámhatósági intézkedés, amely a t. és t. gyámi tiszt teljes jogkörű gyakorlásához szükséges: a megerősítés. A megerősítésnek írásban kell történnie, melyben a gyám hatáskörét pontosan meg kell állapítani és egyúttal az anyának kézbesíteni kell a Gyámtörvénynek a gyámi jogokra és kötelezettségekre vonatkozó kivonatát.

A teljeskorú anyát a t. és t. gyámság megilleti a házasságon kívül született gyermek felett is.

A t. és t. gyámság akkor is megilleti az anyát, ha

1./ az atyával kötött házasságot a bíróság felbontotta,

2./ ha a bíróság a bontóperben hozott ítéletében az anyát vétkesnek nyilvánította,

3./ ha a bíróság, vagy gyámhatóság a gyermeket nem az anyára gondozására bízta,

4./ ha az anya újból férjhez ment.

Ha azonban a bíróság az anyát a miatt nyilvánította vétkesnek, mert az anya életmódját botrányosnak minősítette, a gyámhatóság a megerősítést megtagadhatja.

Mellőzheti a gyámhatóság az anyát és t. gyámi tisztségben való megerősítést abban az esetben is, ha a bíróság, vagy gyámhatóság a gyermek gondviselését azért nem bízta az anyára, mert nála azok erkölcsisége, vagy testi jóléte veszélyeztetve van.

Az anyát a t. és t. gyámság nemcsak az atya halála, hanem abban az esetben is megilleti, ha az atya atyai hatalma megszűnt.

A Gyámtörvénynek a a gyámi tiszttel megszűnésére vonatkozó általános szabályai csak bizonyos eltérésekkel és kiegészítésekkel alkalmazhatók az anyára, mint t. és t. gyámra.

A t.és.t. gyám tiszte is megszűnik a gyám halálával és a kiskorú teljes korúvá válásával.

Megszűnik akkor, is, ha a kiskorú örökbefogadás által atyai hatalom alá, vagy más személynek t.és t. gyámsága alá kerül.

Mint hogy az anya a gyámságot elfogadni köteles. a t.és t. gyám tulajdonképpen felmentését sem kérheti. Ilyen tartalmu kifejezett rendelkezés azonban a gyámtörvényben nincsen. A kiskorú nyilvánvaló

érdekének figyelembe vétele alapján a gyámhatóság kellő igazolás alapján az anyát saját kérelmére felmentheti a gyámiságtól, nevezetesen olyan esetben, ha komoly testi baj, vagy idegállapot miatt az anya a gyámi tiszt ellátására képtelen.

Felmenti a gyámhatóság az anyát a t. és t. gyámi tiszt alól az esetben is, ha az anya, mint gyám és gyermeke, mint gyámolt között érdekellentét merül fel.

A kiskorú tartása, nevelése, kiképzése, pályaválasztása stb. tekintetében a t. és t. gyám jogköre általában azonos a gyáméval, mégis a gyakorlat a t. és t. gyám javára nagyobb önállóságot alakított ki. Ez nem csupán azért helyén való, mert a t. és t. gyámot anyai mimolta alapján

szülői jogok is illetik, hanem ezért is. mert a rokonok csak akkor igényelhetik meghallgatásukat, ha a szülők és nagyszülők nincsenek. Minthogy a t. és t. gyám egyuttal szülő is, a t. és t. gyám létében a rokonok fenti jog elesik.

Az anya törvényes képviselői minősége benne van az atyai hatáskorban. A t. és t. gyám képviseleti jog pedig a gyami minőségéből folyik.

A t. és t. gyám képviseli a kiskorút minden peres ügyben és azokban a nem peres ügyekben, melyekben a képviselet nincs kizárva.

A t. és t. gyám jogkörének rendszerinti, de nem lényeges része a kiskorú gyermek vagyonának kezelésére vonatkozó

jog, mert a t. és t. gyám ezt a jogot nem köteles gyakorolni, gyermeke vagyonának kezeléséről lemondhat.

Mint hogy a Gyámtörvény az a ty. vagyonkezelésére vonatkozó szabályokat nagyrészt kitejeszti a t. és t. gyámra, a t. és t. gyám vagyonkezelése nagyjában megégyezik az a ty. hasonló jogkörével. Mindkét szülőre áll, hogy rendszerint az adási kötelezettség nélkül kezelik gyermekük vagyonát és a jövedelem főlöslög a szülőket illeti.

Ez a jog tehát jelentékenyen tágabb körű a rendes vagyonkezelésnél. A gyermek vagyonának jövedelme elvileg teljesen a gyermeket illeti és a szülőnek a

jövedelem feleslegre vonatkozó joga nem feltétlen és korlátozható. A szülő vagyonkezelési joga tehát egy sui generis jog, amely ében úgy, mint az anyai hatalom, valamint a t. és t. gyámságban foglalt jogosi ványok, telve vannak kötelezettséggel.

A t. és t. gyám a kiskorú gyermek jövedelmének $\frac{1}{3}$ -ára korlátozható.

Az állandó közigazgatási gyakorlat értelmében nincsen törvényes akadály annak, hogy az egyébként kifogástalan any, aki gyermeke vagyonának kezelésére nem alkalmas, gyámi tisztségben meghagyassék, a vagyon kezelése azonban elvonassék tőle és erre a célra gondnok rendeltessék ki.

A t. és t. gyám férjhezmenetelre fol

tán bencsok számadási kötelezettsége állbe, hanem a jövedelem fölöslegre való joga is megszünik. Ez a korlátozás azonban csupán az atya után özvegyen maradt anyár, mint t. és t. gyámra vonatkozik, de nem terjed ki a törvénytelen gyermek t. és t. gyámjára, valamint az örökbefogadott gyermek t. és t. gyámjára.

A gyámhatóság felmenti a t. és t. gyámot gyámi tiszte alól, ha csődbe jut, vagy gondnokság alá helyezik

c./ A törvényes gyám.

A Gyámtörvény 39.§.-a értelmében az anya után a törvényes gyámság az anyai nagyatyt illeti, utána az anyai nagy-

atyát. s ez után a fiunembeli rokonokat az unokatestvérig bezárólag. Az oldalrokonok között a rokonsági fok közelsége dönt. Több hasonló goku rokon között a gyámhatóság választ. A Gyámtörvény értelmében a törvényes gyámok körébe a következők tartoznak: a két nagyatya, a gyámolt fitestvérei, mindkét ágbeli nagybátyjai és első foku unokatestvérei. Ezeknek a közeli férfi rokonoknak a gyámságra, a rokonsági fok közelsége sorrendjében törvényes igényük van, amelyet a gyámhatóság csak fontos okból mellőzhet.

A törvényes gyámságra is áll az a jogszabály, hogy az csak a gyámhatósági intézkedés által vehető át. A törvényes gyámok a gyámhatóság megerősítése előtt még a helyszínről sürgős intézkedéseket sem tehetnek meg.

A törvényes gyámok jogi helyzetében kiemelkedő helyzete van a két nagytának és a fivérnek. A nagyták helyzete annyiban kivételes, hogy őket a gyámhatóság csak a Gyámtörvény 43 és 44. §-ában megállapított okokból zárhatja ki, míg a többi törvényes gyámokat más fontos okból is.

A fivérnek pedig ez a kivételes jog van, hogy követelheti a gyámságnak részére való átengedését. Hacsak reá nézve a Gyámtörvény 43. 44 és 47.§-ában felsorolt kizáró okok esete nem forog fenn.

A törvény szerint azonban a nagyták a fivért is megelőzik a gyámságban.

A Gyámtörvénynek a törvényes gyámokra vonatkozó merev jogszabályai, ezek közé az elvont szabályok közé tartoznak, amelyek nem felelnek meg a gyámság közhatalósági meg-

bizáson alapuló jellegetek és az ezzel járó annak a fellogának, hogy a gyámság intézménye egydül a gyámolt érdekének megóvására hivatott. Ezért is kívánatos, hogy a régóta tervezett gyámügyi reform mielőbb megvalósuljon és megában foglalja az anyagi jogi szempontból nélkülözhetetlen módosításokat.

Bizonyos szempontból törvényes gyámnak tekinthető a közösségi közgyám is. Ugyanis addig, amíg a nevezett gyám, az anya, vagy más gyám a gyámhatóság intézkedése alapján működését megkezdhetné, az elhálászhatatlan gyámi teendőket a közösségi közgyám hivatból teljesíti. Így tehát a közgyám, be csak átmenetileg, de a törvéynél fogva gyakorol gyámi teendőket

d./ A rendelt gyámok.

A gyámhatóságnak jog van arra, hogy fontosabb esetekben ideiglenes gyámot rendeljen. Ezzel a jogával az árvaszék akkor él, ha a kinevezett gyám, az anyja, a törvényes gyám, vagy más gyám működését valamely okból meg nem kezdi, vagy meg nem kezdheti, mert pl. a megerősítendő gyám beteg, vagy a megerősítendő gyám ellen a közösségi előljáróság kizárási okot jelentett be, vagy a gyámhatóság által kiszemelt gyám kirendelése előtt a távol lakó rokonok meghallgatása hosszabb időt vesz igénybe.

Az ideiglenes gyám kirendelése tehát csak bizonyos időre szól.

A gyakorlat szerint az ideiglenes gyám kirendelése előtt a rokonokat nem kell

meghallgatni.

A gyakorlatban az ideiglenes gyámot ugyan azok a jogok illetik meg mint a végleges gyámot.

Ha sem nevezett gyám, sem t. és t. gyám, sem törvényes gyám nincs, a gyámhatóság a rokonok meghallgatásával alkalmas és megbízható gyámot rendel. Ez az u. n. végleges gyám. Az u. n. végleges gyám kirendelésénél a gyámhatóság nincsen ehhez kötve, hogy a végleges gyámot a gyámolt rokonsági közül nevezzen ki,

A gyámtörvény intenciója értelmében a rokonoknak jelentős szerepet kell biztosítani a gyám kiválasztása körül. Az a tény azonban, hogy a gyámhatóság a végleges gyám kirendelése előtt a rokonokat nem hallgatta meg, a gyám kirendelést hatálytalanná nem teszi, csupán a rokonok az érvezzék véghatáro-

III. A gyám feladata a gyámolt személy tekintetében.

A gyermek személye felett a felügyeletet az atya, valamint a t. és t. gyám nem a gyámi minőségéből folyólag, hanem a szülői jogon illeti meg.

A gyámot a vele házközösségben élő gyámoltjával szemben a házi fegyelen gyakorlási jog megilleti, amelyet azonban csupán a kiskorú egészségére értelmetlen módon gyakorolhat.

A gyám tiszténél fogva jogosult a gyámoltat magánál tartani, nevelni.

A gyámot azonban kötelezettség nem terheli a tekintetben, hogy a gyámoltját magánál tartja és nevelje, vagy gyámoltjára bármit is a sajátjából költsön.

Ha a gyám a gyámoltat másnak gondozására bizza a felügyeletet ő jogosult és köteles gyakorolni.

Ha a gyámolt vagyontalan, a gyám tartozik a szükséges lépéseket megtenni az iránt, hogy amíg a gyámolt saját munkájával önmagát eltartani nem képes, a gyámoltat a rokonok, jótevők vagy jótékony intézetek tartassák el.

A gyám a gyámolt nevelésére, tartására, iskoláztatására, kiképzésére és pályaválasztására vonatkozó jogkörét nem egymagában, hanem csak az anyával és a nagyszülőkkel és minden esetben a 16. évet betöltött kiskorúval együtértésben gyakorolhatja.

Ha a gyám és az előbb felsoroltak között a gyámolt személyét érintő bármely kér-

désben megállapodás nem jött létre, a gyám addig nem intézkedhet, amíg a gyámhatóság jóváhagyását ki nem szűközteti.

A gyámolt vallásos nevelése a gyámnak ugyancsak törvényes kötelességei közé tartozik. A gyám csupán abban a vallásban nevelheti gyámoltját, amelyet törvényeink értelmében 18 éves koráig követni köteles. Szülők nem léteben ugyanis nincs az említett koron alul törvényes lehetőség annak, hogy a gyermek vallását megváltoztassa.

Tartozik a gyám a kiskorú testi épségének fenntartása fellett szigorúan őrködni és betegség esetén őt gyógyítani.

A vagyonkezelő gyám az évi számadás elkészítésével, vagyont nem kezelő gyám pedig a gyámhatóság által meghatározott időben tar-

tozik jelentést tenni évente a gyámolt tanítási, neveltetési és egyéb személyes viszonyairól. Ha a gyám az általa kezelt gyámolti vagyon jövedelme fejében tartja el a gyámoltat, a személyi állapotra vonatkozó jelentést a községi közgyámnál kell megtenni. De a vagyonos gyámoltakra vonatkozó jelentés is megtehető a közgyámnál.

A gyámtörvény a gyámolt testi épség védelme, szolgálatba lépés esetén védelmevalamint az évi jelentés elmulasztó gyámot pénzbírsággal rendeli büntetni, ha pedig a gyám ezeket a kötelezettségeit teljesen elhanyagolja úgy a gyámot pénzbírság kiszása mellett tisztéből el kell mozdítani.

Sajnos ezek a jogszabályok a gyakorlatban alig érvényesülnek, mert a vagyontalan árvák gyámhatósági védelme az ellen

őrzésre hivatott szervek hiányos működése,, vagy másirányu feladatokkal való tülterhelése folytán jórészt formalisztikussá vált. Ezért is kívánatos, hogy a gyámság reformja útján a hivatásos gyámság kifejlesztésével és a népjóléti gondozással kapcsolatban ez a fontos feladat is jobb megoldást nyerjen.

A gyámi jogkör természetéből folyólag a gyánolt bizonyos függőségi viszonyba kerül a gyámjával.. Erről a körülményről, valamint arra is tekintettel, hogy a kiskorú házasságkötéséhez a gyám hozzájárulása szükséges állapítottatott meg a házassági törvényben tiltó akadályként a gyámsági kapcsolat. Ugyanis tilos a házasságkötés a gyám, valamint annak leszármazója és a gyánolt között, amíg a gyámsági viszony tart.

IV. A gyámság átvétele.

Jelenlegi jogunk nem ismeri a gyám ünnepélyes beiktatását tisztéba.

A gyámhatóság ugyanis a gyámot megerősítő véghatározatot írásban köteles a gyámnak kiadni és részére kézbesíteni. A gyámi felelőtség a gyámság átvételétől kezdődik. Nagyon fontos lehet tehát annak megállapítása, hogy mikor történt meg a tisztség átvétele.

A gyám a véghatározat átvételétől számított 14 nappal meghosszabbítható határidő alatt tartozik a gyám működését megkezdni, vagy pedig felmentését kérni.

A gyám tartozik a tisztség el nem vállalására irányuló szándékát a véghatározat kézbesítésétől számított 8 nap alatt a

gyámhatóságnak bejelenteni. Ez a határidő is 14 napra meghosszabbítható.

Ha a gyám 8 nap alatt, vagy kérelmére meghosszabbított 14 nap alatt a gyámi tisztség reáruházása ellen kifogást nem tesz, köteles tiszttét a véghatározat kézbesítésétől, vagy az egyéb módon tudomásra jutástól számított 8, illetve 14 nap alatt átvenni és működését megkezdeni.

Ha a gyám felmentésért folyamodott, de azt a gyámhatóság elutasította, úgy ez esetben 8 nap alatt tartozik tiszttét átvenni. Azt azonban, hogy ezt a 8 napot honnan kell számításba venni, a Gyámtörvény alapján megállapítani nem lehet.

Kérdéses lehet, hogy ez a határidő a felmentési kérvény beadásától, vagy az elutasító első foku véghatározat kézbesítésétől vagy más módon való tudomásra jutásától

vagy a véghatározat jogrőre megkötését közlő hitelesítési határozat kézbesítésétől számítandó --?

Ha a gyám a kért felmentését elutasító elsőfoku véghatározat ellen nem fellebbez, akkor a véghatározat kézbesítésétől számított 8 nap alatt kell tisztét átvenni.

Azt, aki a gyámságot törvényes ok hiányában nem fogadja el a gyámhatóság 400 P.ig terjedhető nézbírságban marasztalja el. Ez a bírság azonban akkor sem változtatható át elzárásra, ha az a gyámon behajtható nem volna, mert a gyámi tiszt elfogadásának megtagadását a Gyámtörvény nem minősíti kihágásnak. A kiszabott bírság megfizetésével a gyám mentesül a tisztvég

vállalásának kötelezettségétől, amiből következik, hogy ugyanebben az ügyben a bíróságot nem lehet ismétltén kiszabni. Ha azonban a kiskorút a gyámság átvételének megtagadásával kár ért, a gyám a bíróságon felfölül ezért a kárért is felelős. Amelyet a gyámság átvételének megtagadása folytán a kiskorúnak okozott.

A gyám megerősítésére, vagy kirendelésére vonatkozó véghatározatban a gyám hatáskörét körvonalazni kell és egyúttal kiemendő a gyámi jogokról szóló, valamint a törvénynek a gyámi kötelezettségekre vonatkozó kivonata.

A megerősítő, illetve kirendelő véghatározatot a Gyámtörvény mintegy meghatalmazásnak tekinti, mert ezt az iratot a gyám-

hatóságnak vissza kell adni és ha ez a megszabott határidőben nem történik meg, a gyámság megszűnését a gyám költségér. a hivatalos lapban közzé kell tenni.

A gyakorlatban azonban ezt a szabályt nem alkalmazzák.